

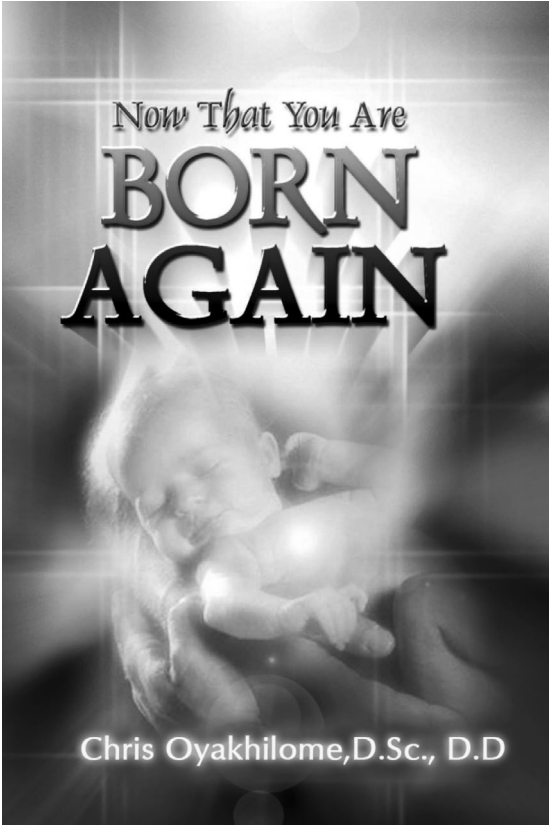
Now That You Are
**BORN
AGAIN**

Chris Oyakhilome, D.Sc., D.D

Now That You Are
**BORN
AGAIN**

A black and white photograph of a newborn baby being held in cupped hands. A bright, ethereal light emanates from behind the baby, creating a halo effect and illuminating the scene. The background is dark and textured with light rays.

Chris Oyakhilome, D.Sc., D.D

Ghæ ghëy adzəm ghë ney shi kə'nə n mə'lə K-a-zə a lo'nə n
mə'lə kən, a shi n mə'lə kə Kirj Jems, à may kə nè ghë dza
tən tsunu nè l ka shi dzə a tii.

Fourth printing 2009

ISBN 978-34658-7-2

Published by: LoveWorld Publishing Ministry

Copyright © 2006

UNITED KINGDOM:

Believers' LoveWorld
Unit C2, Thames View
Business Centre
Barlow Way, Rainham
Essex, RM13 8BT
Tel: +44(0)170 855 6604

USA:

Christ Embassy Houston
8623 Hemlock Hill Drive
Houston Texas 77083
Tel: +1 281 759 5111;
+1 281 759 6218

USA:

Christ Embassy Int'l Office
200 E Arrowhead Drive
Suite W-3
Charlotte, NC 28213
Tel: +1-972-255-1787,
+1-704-780-4970

NIGERIA:

Christ Embassy
Plot 97, Durumi District,
Abuja, Nigeria.

LoveWorld Conference Center
Kudirat Abiola Way, Oregun
P.O. Box 13563 Ikeja, Lagos.
Tel: +234-808 586 5700,
+234-817 198 7339
+234-802 478 9892-3

SOUTH AFRICA:

303, Pretoria Avenue
Cnr. Harley and Braam Fischer,
Randburg, Gauteng South Africa.
Tel: +27 11 3260971
+27 11 3260972

CANADA:

600 Clayson Road,
North York Toronto M9M 2H2
Canada
Tel/Fax: +1-416-746 5080

e-mail: cec@christembassy.org
website: www.christembassy.org

All rights reserved under International Copyright Law. Contents and/or cover
may not be reproduced in whole or in part in any form without the express
written permission of LoveWorld Publishing Ministry.

TOW WƏ AGHƏƏ

1. WÙ WEY WƏ BAA LO'NƏ GHII 7
wə
2. Wə LO' WÙ FƏGHƏ WƏ ZƏKƏ BOM KO'NƏ 13
3. Wə KHƏ WÙ U KƏZƏ NSƏ MUU ZEY ZƏKƏ KHƏNƏ! 15
4. À LO' WƏ WƏ LO'NƏ TSƏTSƏGHƏ N SƏ K-A-ZƏ! 19
5. GHƏ N GHƏDƏ NƏ WƏ DO'O TSƏTSƏGHƏ N SƏ 21
K-A-ZƏ!
6. GHƏ N SÒW MA'A GHƏƏ GHƏ A BƏBƏ GHƏ! 23
7. GHƏ N BƏGHƏSHI WƏ N WƏW KƏ GHƏƏ A BƏBƏ GHƏ! 27
8. ZAY K-A-ZƏ KƏ LO' N KOW WƏ! 31
9. Wə JIƏ NGEE ABƏ WƏ GHƏDƏ BƏBƏ TSUNƏ Ə 33
Wə JIƏ TSU NGEE ABƏ WƏ MO'LƏ KAABƏNƏ GHƏƏ
GHƏ N TOW KƏ Ə?
10. Wə JIƏ TSU NGEE ABƏ FƏ GHƏ A WEY A DƏMƏNƏ 43
NI SUMMƏ FUU ZƏ Ə?
11. Wə JIƏ TSU NGEE ABƏ GHƏ CHƏDLƏNƏ WƏ NSƏ N 49
NƏDƏ ZEY WƏ MADA KEELI KAABƏ TSƏNƏ CHƏD
MƏ A TII
12. WƏ NSƏ ZAY KƏ ZOW KƏ! 57
13. Wə KHƏNU NI TEELI NDOW N NDAW KƏZƏ Ə? 69

Waazə ghuŋ a dzuŋu ghə,

Kali u ghaa nghee tề ghaa lo' nề ghaa
mâ keeli bəghəshi zən I may way nə kənunu
n nəŋə zey ghaa â bəghəmnə Yeso Klisto nề
tề lo' Mûkəbii ghaa nsə Bəghəshi ə ghaa.

N ləghə ni dza bə ghaa n ghəə ghey a
lo'nə isəŋə, a lo'nə ghəə a səŋi ghə n bəghəm
I fəŋ I dzûmə tề Klisto; Isəŋə zən wə lo'nə
ni ney wə bəghə muu zə tii nề zə I taw, buu
so'o way ni do'o nə kəfə kəmə' ghi Klisto. Tɔ'ɔ
ma'a tsu n na wû zə ni zo'lə ghəə ghən, ghə
I ghəŋə nề ghaa keeli muu zə itsali.

N gɔŋŋə nề Zəkə fuu ghaa n Zay kə Zow
kən kə I ghəŋŋənə nề ghaa keeli utɔb, kə chi
dii so'o ghaa n ghəə bo' wi; sey nề, tow u
ghaa u lo' ni chi kɔ', tề ghaa mbat zowkeeli
zuŋ kə səŋi key tề â tɔŋɔnə ghaa tii, ghaa
keeli so'o ghəə ghey adzəm Zəkə fuunə

tə ghaa nə kənunu abə ghaa lo'nə nə kəfə kəmə' ghi Yeso Klisto, Zə I lo' sey.

Ghəə ghən I ghəŋŋə ghaa ka' kə' ni muu muu I fəghə zən I lo'nə nə kəfə kəmə' ghi Yeso Klisto. Nghee tə ghaa zo'lənə ghəə a tii ghə, laalə nyi tsu n na mà'lə u Kəzè u ghaa wə, ghaa zo'lə so'o ghəəmə I Kəzè n wû I ghaa zə.

N khə nè tûm zey I lo'nə tii I kweynu muu zə zè, I ghəŋŋə so'o nè ghaa bayyə naŋa bə muu ghaa zən I lo'nə isə n jii zey ghəəmə I Kəzè I diinə.

Zəkə buulə ghaa na' idzəm, n da'a key Yeso fuunə, Zə I lo' sey.

ᏌᏏᏏngiti Kris Oyakilome

WÙ WEY WƏ BAA LO'NƏ GHII WƏ

Wə tsəghəshinu vən fə uwû fə fən wə ko'o tsuunə. Wə tsəghəshinu ndaw zey i tsəd naŋanə tɔb mə mə (tɔb u ko'o u təlu'u wə, tɔb u zow wə utuŋŋə wə, tɔb u mɔm ko'o wə, tɔb u mɔm zow wə nsə tɔb u ləmi zow wə). N kow wɔ, fə kə lo' kə lo'nu tɔŋŋə wù lo' tə tsəghəshinə və fə uwû fə fə. À lo' zay kə, à wey baa lo' so'o wù wey wə lo'nə ghii wə.

Wù wən tə lo'nə n kow wɔ, lo' wù wey mà'lə K-a-zè kə 1 Pita 3:4 : ***“Kee ghəŋə tsu***

nə a do'o tsu kə wù wey tə nyi do'onə n fəŋ zə, tə wey wù way ni zuulə. À lo' wi tə nyiəllə dzəbənə, khə fəŋ i buulə zə nsə fəŋ i kay zə..."

Abə vən fə uwû fə wù fə kpu tsunə, zay kə wi kə kpuu way. Tə n nam lo' kə wù wey tə â lo'nə ghii wə tə wi ni bə kpu; tə ka nayeə ma'a dzə fə kə lo' kə tsəghəshie way nè tə kəm way dzə ni ghənə ghə i lo' zə n mbi zən a ko'o ndownə. Vən fə uwû fə wi fə lo'nu ni kpu, à kee lo' nè, baa baa wû u wi tənənə zay kə wi, nam khə may tɔb mey tə â khənə tə wi ni bə kpu.

Yeso Klist â dza zəzəə fə lo' fə n mà'lə kə Lukas nə ukəm 16 bo' ghə a lo' ghə abəghə, ghə â kpu tsunə. Umɔ' â lo' Lazaros, tə â nɔɔnə. Ghə i sənji zey i lo'nə fa, way dzə nè tə â lo' wù nɔɔ wə, i fət lo' nè, tə â lo' wù laa wə, khə so'o fəŋ i dzunə zə. Ambə tə bə kpu tsunə, ghə n ney ndow wi n səə Ablaham. Wù lo' wey n bə kpu tsu so'o. Wù tii n lo' wù

kûm wə fa n mbi, tə n ka kee muu dzə muu zən i lo'nə tsətsəghə.

Keeli tsu nè nghee tə bə kpu tsunə, ghə n tsələ tsu vən fə uwû fə wi ahgəlitse. Yeso kee dza nè nghee tề wù wən lo'nə n lu'u key vətseə a chədlənə ghê ghə a fu, tə n laalə ko' ndow idəŋ, ko' ndow Lazaros tề do'nə n səə Ablaham, tề n ko' keeli ndow Lazaros. Ghəə zən dii tsuu nè tề â nam lo'nu ni ko' təlū'u. Tề n danjə tɔŋɔ ndow Ablaham n dzê l taw zə, dza tề wi nè, "N bu'u kəwɔɔ, gaamə mə!" Wə ko'onu nè tề â nam lo'nu ni ghɔɔmə. Ablaham n ghɔɔmə dzəŋjə ndow tề wi, tề n zow so'o ghəə zey Ablaham dzanə, dii tsuu nè tề â lo'nu ni nam zow aghəə.

Wù kûm wey n dza so'o nè fəŋ ə mmuu zu'lə wi. À kat way kə fəŋ ə mmuu zə â zu'lənə wi, tề â zow faalə so'o ifɔɔbə. Sey, tề n bu' Ablaham n wɔɔ kə, dza tề wi nè, "N bu'u kəwɔɔ, dza tề Lazaros nè tề bə fuu bə kə mə n lɔŋɔ zə mmuu zə tề n kayyə tsu waatɔŋ

zun̄ tii.” À wən nam lo' ghə l lo' zə wə khə
ni keeli – l dii tsuu nè tə â nam lo'nu ni zow
fəŋ ə mmuu.

Təb n wi ndzəm, mə â nam fwa'anu. Ni
kuum ney tsu, tə lo'nu ni bu' mo'lə so'o aghəə
n tən̄key, tə â dza nè, “N bu'u kəwɔɔ, tûm tsu
wù lo' tə lo'nə n na' zə ivə, tə ndow na'a tûm
l dzun̄u zə tə waazə ghun̄ ghə aghəlitsə, sey,
tə n mo'lə nè, ‘N nən̄ə l lo' zə, abə wù lo' nuu
tsunə n na' zə ivə, ndow na'a tûm l dzun̄u zə
tə ghə, ghə l bəghəmnu tə wi.’ Tə â lo'nu ni
mo'lə waazə a wi!

À wən lo' ghəə ghey a ghən̄ənə nè wə
keeli tsu nè zay kə wù kə kpuu way. Sey, abə
ghə ji kuulə tsunə wù, à lo' zay kə win ghee
tə nam lo'nə utaw ghə jiə kuulənə!

2 Kōrint 5:17-18 (NKJV) kə dza nè,

“À wey lo' ghə l tii zə, wù wey tə
lo'nə nə kəfə kəmə' ghi Klisto, tə lo'
wù fəghə wə ghə bəm kə'nə; ghəə a

wey ghə n tsəghə nuu; keeli tsu nè,
ufə udzəm wə n do'o bə ufəghə wə.
Nya, ufə udzəm u nuu bə n wə Zè
kə, à lo' wi tə bayyə dzəŋgə bənə
saa nè saa do'o nə kəfə kəmo'g
ghi wi n bam I Yeso Klisto, tə u fuu
so'onə saa n fwa' kə nè saa I bayyə
dzəŋgə bə ghê ghə tē wi."

WƏ LO' WÙ FƏGHƏ WƏ ZƏ KƏ BOM KƆ'NƏ

Nya wən wə lo' nè wə n fuu muu zə zè
tè Yeso Klisto, wə u ghəŋə so'o nè tə do'o
Mûkəbii n muu zə, wə kəm way dzə wù wey
wə â bu' lo' tsənə. Wə lo' ni nam lo' kə ighələ
n gow uwû zə, à kee lo' nè n fèŋ zə, wə n fəd
do'o wù fəghə wə nə aghəə adzəm. À wey
lo' ghəə zey mà'lə K-a-zè kə dzanə. Wə way
dzə 'tə à lo' wù fəghə wə Zəkə bomnə,' Wə
fət lo' 'wù fəghə wə zə Zè kə bomnə' – ndzo'o
wù sɔŋtsu' u fəghə wə nè tə ka kam do'o ko'
tsə (2 Kɔrint 5:17).

Ghə ka bəm dzəŋŋə kɔ' dzə wə, nè wə l
 tɔ'ɔ nyiəllə, nkee ni tɔ' faalə dzəŋŋə kɔ' wə;
 wə lo' wù fəghə wə Zəkə bəmnə – wə lo' wù
 fəghə wə nə aghəə adzəm. Nghee l lo' kə nè
 wə lo' wù fəghə wə n fən zə, à way dzə nè
 gow uwû zə l kweyyənu. Abə à lo' nè wə â
 khə nyun tə kətow tə kəbə təbə tə, tə ghə ni
 ji kuulə wə, tə l do'lə kə tə kəbə təbə tə. Wə
 l keeli kə fwa' key wə â bu' khənə, sali ndaw
 zə zə l kwey way, ghê ghə ukɔli ghə ghè l
 kwey so'o way.

Ghəə zey l baa lo'nə, lo' nè, wən zə zə n
 kweyyə nya. Wə khə wən l fəghə zə n tənkey
 wə lo' wù fəghə wə n fən.

WƏ KHƏ NDZO'O WŪ WEY ZƏ KƏ KHƏNƏ NSƏ MUU ZEY ZƏ KƏ KHƏNƏ!

Nghee wə lo' nè ghə n wə ji kuulə, Zəkə n fuu wə n da'a kə nè wə do'o bə waa wi (Jon 1:12). Ghə n kuu wū u Kəzè wə n zay kə key wə khənə. Wə nya khə muu l fəghə zə; wə nya khə muu l Kəzè zey Yeso Klisto fuunə tē ghē ghey adzə ghə bəghənə tē wi. À wən ngii lo' iləghə tē wə! Wə sey nya dzəŋji khə so'o wū wey Zəkə khənə (2 Pita 1:3-4).

Zəkə nya lo' bəy wə! Tə lo' bəy wə n jii l ghaa zə ə? Wū bəghə fa n mbi nè ghə wi ji tsunu; à wey lo' ghə l tii zə bvə jiə kənə bvə.

Jon 1:12-13 dza so'o nè, “A kee bə bə ghê ghey adzəm ghə bəghəmnə tē wi, ney nanja tsu wi, tē n fuu ghə n da'a kə nè ghə do'o waa a Kəzè, tē bu' fuu danjə so'o da'a kə tii kə tē ghê ghey ghə bəghəmnə n zəd l wi: ghə ji kuulə ghə nè à way dzə nə təkən nkee tē gow uwû ləghənə nkee tē wù sɔŋtsu' ləghənə, ghə fəd ji kuulə ghə n jii zey Zəkə ləghənə.”

Zəkə ney wə tē à lo' waa wi. Wə lo' wù umɔ' n ghê ghey ghə lo'nə n ndaw wi, dii tsuu nè wə sey lo' so'o wù umɔ' n ghê ghey ghə lo'nə idən n lu'u key tē muunə tii.

À lo' Kəzè kə laalənə wə. Tē l fuu wə n fə wey udzəm wə ləghənə n kûm l wi zən l lo'nə idən nè l may way n bam l Yeso Klisto (Filipi 4:19). Tē khə ghəə a dzunju ghə tē bayyə nanjanə n muu zə. Ghəə a tii ghə n ka' ni fwa' n kow wə ni ney nuu bə n nənə zey ghê ji kuulə tsunə wə. Zə kən kə khənə ləghə zə, ləghənu wə, ghə ji so'onə wə n

ndaw zey l khənə ləghə zə. À wən lo' ghə l sənji zey l lo'nə. Tə â fuu wə n muu l fəghə zən nè wə do'o bə wù umɔ' n ghê ghen ghə lo'nə n fɔɔ u wi.

Mà'lə K-a-zè kə dzanu nè Zèkə kə fuu wə n muu zən l may way. À wən lo' muu zey i lo'nə n kow Zè kə, à lo' muu i tii zə i ghəŋŋənə nè tə i lo' wù wey tə lo'nə ghii wə. À wən lo' ndzo'o muu zey i lo'nə i Kəzè zə. Muu zən ghəŋŋə nè və zə i way ni kwu ko' Yeso Klisto. Muu zən lo' muu zhəm dzəŋŋə bə zə nə ivə, muu i tii zə u lo' so'onə nya n kow wə!

“À wən lo' ghəə zey Zèkə dzanə:

**Tə n fuu saa n muu zey l may way,
muu l tii l lo' n kow waa wi. Wù
wey tə khənə waa wi n kow wi,
tə khə imuu; wù wey tə khə so'o
way waa wi n kow wi, khə so'o
way muu zə. Mə n tɔɔ ghəə ghen
tə ghaa ghen ghaa bəghəmnə n**

**zəd I waa Kəzə; sey nè ghaa lo'
ni keeli nè ghaa khə muu zən I
nə may way nsə nè ghaa lo' ni
bəghəm n zəd I waa Kəzə" (1 Jən
5:11-13).**

À may kə wù wey tə khənə Waa, tə khənə muu zə, n tənkey, muu zən baa lo' n kow waa Kəzə. Nənjə zey wə bəghəm nanjanə wi, à wey lo' nənjə zey wə keelinə muu zən.

Muu zən ghənjənu, ghə I lo' zə n way ni taw tsəghə wə. Muu zən ghənjənu, wə n lo' idənj nənjə tədzəm. Wə khənu nè wù lo' way ni lənji ma'a Kəzə nkee ni taw tsəghə wi. Wə nya khə muu I wi: wù lo' way tə lo' ni lənji ma'a wə nkee ni taw tsəghə wə, n tənkey, Zay kə mɔ'ɔ key kə zhəm dzənjə bənə Yeso Klisto nə ivə, muu n kow wə! (Roma 8:11).

À LO' WƆ WƏ LO'NƏ TSƏTSƏGHƏ N SƏ K-A- ZƏ!

2 Kɔrint 5:21 kə dza nè, ***“N tənkey Zèkə â ghəŋə Klisto wən tə â ka ghəŋə ko' ghə l bəbə zə nè tə kpu n tow kə ghəə a saa a bəbə ghə; sey nè saa lo' ni do'o bə tsətsəghə n sə K-a-zə n bam l Klisto.”***

Abə wə lo' ni ko' Zè kə ghəŋŋənə ghəə zey wə lo' ni tɔŋɔ nè à lo' 'ni ney wû u wû, wə fuu ndow tɛ wû nuu.' Tə â ghəŋə Yeso nè tə do'o ibəb (dii tsuu nè tə â fəələ Yeso tə alo' uma'lə tɛ bəb zə) n tow u saa, sey nè saa

lo' ni do'o tsətsəghə n sə K-a-zè n bam i wi.

À wən lo' ghəə zey zə â ghəŋənə nè
Yeso kpu tə alo' wù bəbə wə n tow kə. Zə a
ghəŋə nè wə l lo' ni tēmi nya n sə K-a-zè nè
wə dədlə way n tow kə, tsəŋə way, ko'o kii
so'o way wû wə wè (Hibru 10:19, Roma 5:1).

GHƏ N GHƏNƏ NƏ WƏ DO'O NƏ WƏ KHƏ WAY BWU I LO' ZƏ!

I dii nə ngee ni dza nə wə khə way bwu I lo' zə ə? À lo' ni dza nə 'wə khə way bwu I lo' zə.' Ghi Zè kə, wə khə way bwu I lo' zə n ghə I bəbə I ghaa zə wə â ghənənə. Mà'lə K-a-zè kə dza nə, ***“Nghee I lo' nə ghə n ghənə nə wə do'o nə wə khə way bwu I lo' zə n bam I bəghəm I fən̄ zey wə khənə, saa lo' nə ibuulə ghi Zè kə n bam I Mûkəbii saa Yeso Klisto:”*** (Roma 5:1). Ghə n ghə nə wə do'o nə wə khə way bwu I lo' zə!

Yeso â ney fəghə zey wə â khə ni fəghə n bəb zə n nənə zey tə â kpunə n zat kə fəka', lo' sey nè tə â ka ghənə ko' tsə ghə l bəbə l lo' zə (I Pita 2:22). À wey lo' ghə l tii zə Zè kə kəm kwɔɔ way wɔ n ghəə a bəbə ghey wə â ghənənə. Mà'lə K-a-zè kə dza nè,

“Ni zow keeli nè Zè kə â lo' n kow Klisto, bayyə nanə dzəŋnə bə ghê a mbi nè ghə i lo' nə kəfə kəmə' ghi wi, ney way n tan ghəə a bəbə ghey ghə â ghənənə. À wey klo' ghə i tii zə tə ghənənə nè saa i lo' ni bayyə nanə dzəŋnə bə ghê a bəbə ghə nè ghə i lo' nə kəfə kəmə' ghi wi” (2 Kɔrint 5:19).

GHƏ N SÒW MA'A GHƏƏ GHƏ A BƏBƏ GHƏ!

Ney tsu wû wə wə nè wə â bwu nyi tsu nə kəbù' n tsu' fə lo' fə, wə n dzə faalə tsu, wù lo' n bə bəghəshi kɔ' wɔ – wù tii n, “ney nuu shi kɔ' bə wɔ n bù' kə tii kə.” Ghəə zey wə â khə ni ghəŋə nghee tə wə shi kɔ' bənə n bù' kə tii kə â lo' ni sòw ma'a wû wə. A lo' ni dza so'o nè, “Wə shiələ nuu bù' key n kow wɔ,” à lo' ighəə i neynə nəŋə zə nsə da'a kə.

I Kɔrint 6:11 dza nè

“...à kee lo' nè Zə kə n sòw ma'a

**wə, sòw ma'a ghəe ghə a bəbə
ghə, ghəŋə so'o nè wə do'o
tsətsəghə n sə K-a-zè n zəd I
Mûkəbii Yeso nsə n Zay kə Zè
kə saa."**

Ni ghəŋə nè wə I zow lo' nə tədənə
təbəghə: I sə isə I lo' nè, Zəkə ney nuu shiə
kə'wə bə wə nə kəbù', dii tsu nè ghə n ji kuulə
wə n nəŋə I tii zə, mà'lə K-a-zè kə n dza nè
wə n zow; ney nuu shi bə wə n mbi, naŋa
ndow wə n səə Zəkə. Wə n danŋə khə ni ney
nuu bù' kə tii kə n kow wə. Wə ney nuu bù'
kə tii kə n kow wə abə naŋa tsunə mo'lə tə
tè ni sòw a'a wû wə (ni keeli wû u fəghə wə)
n Ghəomə I Kəzè (Roma 12:2).

Ni ghəŋə nè wə keeli bə mo'lə I fəghə zə
lo' ighəe nè wə khə ni ghəŋə nəŋə tədzəm.
Ghə mà zo'lə naŋa tɔb wə wè nè wə I mo'lə
kə ghəe ghə nə kəbat kəmo': ghə â zo'lə
naŋa tɔb wə nè wə ko'o ndow dzə ghəe zə

tè wɔ ni bæghəm. A kee bæ nya, nghee tè wə keeli dzənə tɔb u fəghə wə, wə n ghənə nè tɔb wə wè l ko'o ghəə ghə n jii tə Kəzə. Wə n zo'lə dzəŋŋə tɔb wə wè nè wə l ko'o ghəə ghə n jii zey Zə kə ləghənə. N nənə l tii zə, wə l ka' ni ghɔɔmə ghɔɔmə l Kəzə, keeli jii tə Kəzə, keeli so'o fə wən udzəm wù keelinə n ghɔɔmə l Kəzə.

GHƏ N BƏGHƏSHI WƏ N WƏW KƏ AVƏƏTSƏƏ!

“Ghey gəŋŋə nə ghaa i khə du’lə
zə n fən̄ tə ghaa na’ idzəm, fuu
kəzəŋŋə tē Zē kə nəŋə tēdzəm, n
təŋkey tə n ghəŋə nə ghaa do’o
n tan̄ a ghê ghen ghə i zêənə fə
wən tē tēb nan̄anə tē ghê ghen
ghə lo’nə n fəw u kədaa. Tə u
bəghəshinə saa n da’a k-a-ləm,
ney nyi bə saa n fəw u Waa wi
wən tē ngii ləghənə:” (Colose 1:
12-13).

Ni ney nuu bə n nəŋə zey wə â fuu ndownə wû wə wè tè mùkəbii Yeso Klisto, à wey lo' nəŋə zey wə â do'o bənə wù umɔ' n fəŋŋə kə ghê ghey ghə lo'nə n fɔɔ u Kəzè. Wù vəətsəə u lo' u way dzə nè ghə ji shi bə wi n na' zə avəətsəə, tɛ lo'nə ni ghəŋə ghə l bəbə l lo' zə n kow wə nya. Zè kə n bəghəshi wə n kaa mey wə â zêŋə nè wə khənu nkee n mey wə â zêŋə nè wə khə way. Zè kə n bəghəshi wə n mwam n bəbə mey n dzəm wə â khənə, ghəə a bəbə ghey wə â ghəŋŋənə, dzaŋ zey zə â fəmmənə wə nkee dzaŋ zey zə â nə kow naŋanə wə. l lo' sey bo' kee? À lo' n tənkey Zè kə n bəghəshi wə n wò da'a wey u lo'nə nə kələm!

Mà'lə K-a-zè kə dza nè Zè kə n bəghəshi wə nə kə ləm kə nə kəm sli ndzəŋŋə kaabə tsənə wə nsə nè kə ləm kə tii kə nə kəm keelinə da'a kə lo' kə n kow wə, fədlə naŋa bə wə nè wə l lo' n fɔɔ u wi. Wə khə way ni

kəm tsəŋ ghə l lo' zə. À lo' Kəzè kə nyanŋənə
ghow kə ibwey kə kè, sê a wi ghən a keyyənə
ghê ghə a lo' so'onə n kow wə nənə tədzəm
(Salm 23:1).

Mà'lə K-a-zè kə dza nè: **“Sey, abə Waa
wù sɔŋtsu' chi zəghə tsunə wə, wə sey
nya ndzəm lo' n ngəŋ”** (Jon 8:36). Zè kə n
bəghəshi wə, ney nyi ndow wə n fɔɔ u wi. À
wey lo' lu'u key wə lo'nə nya tii. Tə n wə khə
bəghəshi n wə kə da'a k-a-ləm. Keeli tsu nè
ghə ka tɔɔ dzə ghə zən tə alo' ghə zey l
tsəghə dzənə – tə n wə khə bəghəshi n wə
kə da'a k-a-ləm!

ZAY K-A-ZƏ KƏ LO' N KOW WƏ!

Bat kə səŋi kə lo' kə n muu l fəghə zən lo' nə Zà K-a-zə kə bə muulə bə n kow wə. Abə Zay K-a-zə kə ney kə'nə lu'u kə wi kə n kow wə, kə n chi kə' tow kə n ghəomə l Kəzə, fuu bə so'o wə n jii l fəghə zə ni zowkeeli ghəomə l Kəzə.

Sey, abə wə zo'lənə mǎ'lə K-a-zə kə nya, wə khə jii l fəghə zə wə zowkeelinə tii n zay kə; zə n fwa' danŋə ndow so'o n muu zə.

Ghəə zey Zay kə Zow kə ghəŋŋə so'onə

lo' ni zəŋŋə bə wə n ghəə zey ghoomə I Kəzə
I dzanə (Jən 14:26). Zə a lo' so'o nè, kə fuu
wə n da'a kə nè wə I ndzəm lo' wù wey wə
təmi tiilənə tûm I dzunju zə kuum Yeso Klisto.

**“À kee lo' nè wə i keeli kəda'a,
Zay kə Zow kə I sə bə n kow wə:
wə I danŋə do'o təmi tiilə wun
n Yerosalem, Judeya idzəm,
Samarya nsə n batla tə mbi
tədzəm” (Kəfwa' 1:8).**

WƏ JIƏ NGEE ABƏ ...

*MO'LƏ TƏ BƏBƏ TƏ BƏNƏ N
TOW KƏ Ə*

Ni do'o wù wən ghə ji kuulə dzənə way dzə nè ghə l kəm móm ko' way wə nè wə ghənjə ghə l bəbə zə, à kee lo' nè wə khə dzə way ni bwu tii. Mà'lə K-a-zè kə dii nè nənjə zey ghə móm ko'onə saa, Zè kə taw chiə tsə jii tè saa ni tyi shi tii (1 Kərint 10:13). Sey, abə mo'lə tə bəbə tə bəghənə n tow kə, wə khə ni teeli:

(1) MO'LƏ TSU NƏ WƏ LO' WÙ

FƏGHƏ WƏ ZƏ KƏ BOMNƏ

À lo' da'a wən u lo'nə bii, u ghənjəne nè wə i keeli mo'lə tən, à lo' jii zey vəətsəə a móm ko'onə wù tii. Mo'lə tē tii tē shiə kɔ'ɔ bə dzə way n tow kə, a ka tsəm dza nya wən wə lo' nè ghə n wə ji kuulə. Mə'lə K-a-zə kə dza nè saa (dzûmə tē Klisto tən ghə ji kuulə dzənə) khə mo'lə tē Klisto (1 Kōrint 2: 16). Wə khə ni teeli mo'lə bə wù wey wə lo'nə ghii wə nya, wù fəghə wə Zəkə bomnə! Zə kə taw ləghə nè saa l mo'lə tsuu nè saa lo' ghē a fəghə ghə tē bomnə, nsə nè tē n fuu saa n muu l fəghə zə. Muu l fəghə zən lo' fə key bəghəm l fəñ zə l khə ni lo' tii.

(2) BWEY NƏ INGCOMƏ

Ngwomə Zə kə! A ney tsu nè mo'lə l bəbə l lo' l kɔ' bə n tow kə. Mo'lə l tii zə a ngii kɔ'ɔ n kow wə ni ghənjə ghə l bəbə l tii zə; wə lo' ni bu' lo'lə ndow ni ka' ni ghənjə ghəə a bəbə ghə. À kee lo' nè n lu'u key wə lo'nə tii, abə

wə mo'lə tsunə nè ghə n ji kuulə wə; wə mo'lə tsu nè wə lo' wù fəghə wə, wə n danjə keeli kəda'a nsə fəŋ l tii zə ni taw tsəghə mo'lə tə bəbə tə tii tə.

Ngɔɔmə Zə kə! Wə ko'onu nè, abə wə lo' kə nè ghə n wə ji kuulə, l dii dzə way nè wə l kəm keeli way mo'lə tə bəbə tə, à kee lo' nè wə khə way ni zəghə nə mo'lə tə tii tə nyi taw n kow wə. Tuu ma'a mo'lə tə tii tə! Wù lo' mâ dza dzɔb kənu nè, 'wə way ni naŋa nè kə nnən n nə zə'lə tsəghənə n tow kə, wə kee lo'nu ni buu naŋa ghə nè kə n nə bəghənə ndaw tə ghə tə fu!'

À lo'nu isəŋə nè n nəŋə i lo' i, wə way ni buu naŋa nè kə mo'lə tən nə bəghənə n tow kə n tənkey à lo' kəda'a kə nuulə bənə a bii, wə kee lo'nu ni buu naŋa nè kə mo'lə tə tii nə bəghə do'lənə n kow wə. Kə wə nə bəghəm nè mo'lə tə bəbə tə tii tə bəghə do'o n tow kə, kə wə nə bəghəm nè tə təm zê wə nkee tə keeli may wù wey wə lo'nə ghii wə. Wə lo'

ni buu nanja ghə abə wə fədlə mo'lənə ghəə ghey a kpiilənə (Filipi 4:8).

Ney kə' nè wə lo' wù wey wə təmi bənənə nkee wə təmi ghəomənə n sə k-a-ghê, a u lo' so'onə wə ni ghənjə ghəə ghey weyzən ghənjənə, lo' sey nè wə lo' weynum. Wə l dzənjə kə'c ndzə tə weyzən, nsə nyun tə kətow tə weyzən tə. Wə l ghənjə tə alo' weyzən, ghəomə so'o tə alo' weyzən, à kee lo' nè abə wə l ghənjə may tsunə ghəə ghən, wə l neyzəə way nè wə lo' weynum. Wə l nuu tsu n sə k-a-ghê, wə ndow dzənjə n dzuu l ndaw zey ghə dzənjənə ndzə tə tii, wə dzənjə kə' baa baa ndzə tə, wə danjə nuu ndow ni bwey n jii. Abə wə bət shi ndownə fwa' kə n tsu' fə sə isə fə nə iwən, wə l neyzəə way nè wə ndzəm lo' weynum. Wə l ghəomə tə alo' weynum, wə muu so'o tə alo' weynum. A l lo' dzəə dzə tə aghəə tē wə ni ndow dzənjə n lu'u k-a-fwa' nè wə ghəomə tə alo' weyzən, ghənjə aghəə tə alo' weyzən n jii zey wə â

ghəŋəŋə tii n nəŋə zey wə â təmi ghəoməŋə
n sə k-a-ghə n tsu'u tə lo' tey.

À wey lo' ghə zey i shiə so'nə n kow wə
nya. Wə â ghəŋə tsə aghəə n jii zey l kpiilə
way tə ghə ni bə ji kuulə wə, a kee bə nya,
wə khə muu i fəghə zə. Muu l fəghə l tii l lo'
ndzo'o muu zey wə khə ni muu ghii zə nya.
Wə n ghəŋə kəŋə bə ghəə ghə tə alo' weyzən
nə kəghab, wə n neyzəə so'o wû wə n nəŋə
tə lo' tə, ka' ndow ni ghəŋə tə àlo' weyzən. À
kee lo' nè wə taa mo'lə bənu nè wə ndzəm
lo' weynum, wə bəə teyyə bə wû wə. Fən nyi
bə n tɔb wə, wə dza tsu nè, "Wey, n way dzə
weyzən; N mo'o dzə way ghəə ghə agheyzən
ghə tə ghê ghə; N khə ni ndzəm do'o tsu wù
wey n lo'nə ghii wə!"

À wey lo' jii zey wə khə ni buu naŋa ghə
i bəbə zey i lo' nè zə n nyi bəghə do'o n fən
zə. Dza tsu tə wû wə wè nè, "Ko'o, ghə n ji
kuulə mə. À wey baa ndzəm lo' wù wey n
lo'nə ghii wə!" Abə a tsəm lo' kə ghə l ghəa

zə ɪ taw do'onə n kow wɔ, abə wə taa mo'lə
 bənə (mə n khə so'o nè wə ɪ mo'lənu), wə n
 dza tɛ wɪ wə wɛ nè, "Buu naŋa! Ghə n mə
 ʃɪ kuulə! Boomə may kə fey!"

Kə wə nə bæghəm nè bəb ɪ ndow kə n
 səkə nɪ dzənə tsəghə, kə wə nə dɛdlə so'o n
 tow kə nɪ dza tɛ wɪ wey tɛ dzənɪ ghənɣənə
 ghəə a bəbə ghə ghi wɔ nè, "Wee, neyzəə
 mə, n way ɪ ghənə ghəə ghən n tənkey ghə
 n ʃɪ kuulə mə." ɪ ghənɣə ndow ghəə ghey a
 dzɔbənə nɪ dzum nuu shi ghəə a bəbə ghey
 a taw do'onə n kow wɔ. Wə khə nɪ ghənɣə
 ndow ghəə ghən nè à ndzəm tsəm kɔ' wɔ.
 Kən shi kɔ' mwam u dzunɣu wey u lo'nə n
 mə'lə K-a-zə, wə dən kɔ' bə wɪ wə tii nɪ
 ghənɣə zeeli ghəə a tii ghə.

(3) DO'O TSU WU WEY WƏ
 GHƏNDƏNƏ GHƏƏ GHƏ, ɪ MO'O NDOW
 GHOCMƏ ɪ KƏZƏ ZƏ!

Zè kə ləghə way nè saa do’o kə ghê ghey saa l zow kənə ghoomə l Kəzè zə, tə ləghə nè saa l ghəŋŋə ndow so’o ghəə ghey ghoomə l Kəzè l dzanə:

“Kee do’o tsu na ghê ghey ghə ghəŋŋənə ghəə ghey ghoomə l Kəzè l dzanə, à way kə ghê ghey ghə zownə, nəbə fuu wû l ghaa. N tənkey, wù wey tə zow kənə ghoomə l Kəzè zə nè tə ghəŋŋə ndow way, tə lo’ tə alo’ wù wey tə laalənə tum usə u wi wə nə kəlungali: N tənkey, tə laalə nyiə ndow wû u wi, tə n nuu l ndow, ghab kə n ka shi nè tə n gha’i nezəə nghee tə tum usə u wi u lo’nə tii” (Jems 1:22-24).

Wə do’lə bə wù wey tə ghəŋŋənə ghəə ghey ghoomə l Kəzè l dzanə abə wə taa mo’lə bənə ghoomə l Kəzè zə, boomə ghəŋŋə

ndow so'o ghəə zey l dzanə. Wə u lo' so'o ni taa mo'lə ghəə a tii ghə nənə tədzəm. À wey lo' ighəə imə' n ghəə ghey Zay kə Zow kə ghənjənə n kow saa. Yeso â dza nè, “À kee lo' nè Bày wun i tûm bənu wù wey tə i bə kuunə fəj tə ghaa tə n zəd zun, tənə Zay kə Zow kə. Tə i dii ghaa n ghəə ghə adzəm, tə i zənjə bə so'o ghaa n ghəə ghey adzəm mə â dzanə tē ghaa” (Jon 14:26).

Zənjə K-a-zə nè Zay kə Zow kə lo' fa; Tə gaamə saa nè saa l mo'lə tsuu ghəəmə l Kəzə zə! Nya, abə wə mo'lə bənə ghəəmə l Kəzə zə, wə khə ni teeli ghənjə ndow ghəə zey l dzanə. Kə wə nə fəmmənə wū wə wè ni mo'lə bə; Zay kə Zow kə l zənjə bənu wə. À kee lo' nè wə khə ni naŋa tsu fəj zə ni zow tē wi nənə tədzəm abə tə zənjə bənə wə n ghəə ghən a lo'nə isəjə.

(4) MO'LƏ BƏ NƏ BƏB ZƏ l KƏM
KEELI WAY DA'A KƏ LO' KƏ N KOW WƏ

Wə khə ni teeli mo'lə tsuu ghəə zə imo':
 À may kə nè à zəghə ma'a tsu wə nè mo'lə tə
 bəbə tə keeli kəda'a ni nyi taw do'o n kow wə.

“N tənkey bəb zə l keeli way da'a kə lo'
 kə n kow wə ....” (Roma 6:14). Bəb zə l keeli
 way da'a kə n kow wə. Zə l taw tsəghə way
 wə n tənkey, wə way dzə n tənə Kəlan, wə
 fət lo' n tənə ndzun ə Kəzə. À wey lo' ghəə
 zey mǎ'lə K-a-zə kə dzanə bo' wə.

Zəkə n bəghəshi wə n da'a kə ghəə a
 bəbə ghə nsə n da'a k-a-ləm, fuu nyi ndow
 n fɔɔ u wi:

**“N fuu kəzɔŋŋə tɛ̀ Bày tə ghənənə
 nè saa kpiilə sey nè saa l lo' ni
 dzənɟi zê fə wən tɛ̀ â tɛ̀b nananə
 tɛ̀ ghê a wi a zow ghə n mgban:
 À lo' wi tɛ̀ bəghəshinə saa n wə
 da'a k-a-vəətsəə kə, kweyyə nanja
 bə so'o saa n fɔɔ u waa wi wən tɛ̀
 ngii ləghənə:” (Kolose 1:12-13).**

Nya wən wə lo' nè ghə n wə ji kuulə, à wey lo' wù wey wə lo'nə ghii wə. À wey lo' ghə i tii zə da'a k-a-ləm kə way ni taw tsəghə wə; ghə lo' n lu'u key ghəə a bəbə a lo'nə tii, wə a kee lo'nə n lu'u key muu l Kəzè l lo'nə tii, à lo' i ghii i taw tsəghənə bəb zə. Sey, wə n ko' nè ghə way ni taw tsəghə wə.

Mà'lə kə Kolose 1:14 kə dza nè, ***“À lo' wi tə ghəghənə nè saa keeli ibəghəshi n bam i kaŋ tɛ, à ghəghə so'o wi nè ghə neyzəə ghəə a saa a bəbə ghə.”*** Abə saa lo'nə nə kəfə kəmo' ghi Yeso Klisto, saa n keeli ibəghəshi. À wən lo' fə key saa khənə nya n nəghə zən saa lo'nə tii (Efesus 2:5-6). Saa nam dəm dzə way ni kee, à lo' kəfə saa khənə nya! Saa khə ni kwu naŋa kə' ghəomə l Kəzè zən n tow u saa, du'lə so'o tii.

WƏ JIƏ TSUU NGEE N NƏNƏ ZEY ...

*FƏ GHƏ GHEY WƏ Â KHƏ
TSƏNƏ, DƏMƏNƏ NI KƆƆBƏ
FUU ZƏ Ə?*

Nya wən wə lo' nè ghə n wə ji kuulə, wə nya lo' Sali ndaw l fəghə zə. Wə kəm way dzə n Sali ndaw l wey zey wə â bu' lo'nə tii. l zən dii dzə way nè wə khə ni teeli zəghə ma'a may tsu fə ghə a wey ghey wə â bu' lo'nə ghi ghə nkee wə tuu ma'a ghə. Wə khə ni do'o kədaa tè ghə. Ghə nam lo' nè kələm, n tənkey ghə khə way Yeso Klisto n fən̄j tə ghə. Wə khə ni teeli mo'lə tsuu nè wə n do'o bə daa K-a-zè kə tè ghə. l na'lə ndun̄gə ndow tûm l dzun̄ju

zə tə ghə sey nè, ghə lo' ni dzûmə so'o Yeso.

Wə khə ni ji tsu ngee abə ghə dəmənə ni kɔɔbə fuu zə ə? Mə'lə K-a-zə kə dza nè, n tsu'u mən mbi i may bənə, ghaw tə aghê tə nə bəghənu, ghə nə ghəŋjə ghəə a bəbə ghey adzəm ghə ləghənə ni ghəŋjə, kee tso'o isəŋjə (2 Pita 3:3-4).

Ghaw tə aghê tə lo' ghê ghey ghə dəmənə ni kɔɔbə fuu zə, ghə ney dzəŋjə ndow so'o wə n muu zə l wey zə, à kee lo' nè wə khə teeli tuu nè kə ghə nə kəm so'onə wə. Kə wə nə bəghəm nè mwam u ghə u tə'lə wə n do'o dzəŋj zən wə khənə ghi Klisto. Kə wə nə bəghəm 'ni təm dzəŋj wətəwə' ghi ghə. Kə wə nə neynə tsə l ghə zə. Fəd təmi taw tsu kə n ghəə a Kəzə nsə n ghɔɔmə l wi.

NI TƏM DZƏŋI WƏTƏWƏ

N num tey ghê ghə â nam ku'lə ka' tsu ni vèllə isum nə ufə nè à way dzə n wəɔ, ghê ghə usum ghə n təm dzəŋj bə tənyam

təbəghə tə alo' udzo' ubəghə nkee mbɔŋɔɔ' tə num tə təbəghə, zùŋ dzəŋi ndow n fù tə vèllə tə. Nyam tə tii tə təbəghə tə bəllə kɔ' sum u tii wə tɛ ghə dzəŋi bwey ndownə. Nghee l lo' nə ghə tɛm dzəŋi nanjanu ghə, nyam tə tii tə təbəghə tə n khə ni dzəŋi bwey n bat kə mɔ'ɔ kə, nə l sə isə zey ndow kə n bat kə ghaa kə, l lo' zey n dzûmə ndow so'o wi. Wù usum wey n dii ndow ghə n jii zey ghə khə ni ndow tii, ghə n khə ni dzəŋi ndow kə n bat kə mɔ'ɔ kə abə i lo' dzə nə ghə nam lo' kə n ka' mey n tɛm dzəŋi nanjanə ghə.

Abə nyam tə tii tə təbəghə dzəŋi lo' udzo', ghə n tɔŋŋə nə a lo' 'tɛm dzəŋi l mɔ'ɔ zə,' abə à kee lo' nə nyam l mɔ' lo' kədzo', l lo' zey u lo'nə mbɔŋɔɔ' l num zə, ghə n tɔŋŋə nə à lo' 'tɛm dzəŋi l wɔtəwɔ' (n tənkey, à way dzə ndzo'o nyam imɔ'). Abə ghə dza tɛm dzəŋi ndow saa ghi wù lo', à khə ni teeli lo' 'tɛm dzəŋi l mɔ'ɔ zə,' ghə zey n dzanə lo' nə, dzûmə ə Klisto khə ni bwey dzəŋi ghi

dzûmə ə Klisto. Abə dzûmə ə Klisto kee bwey dzənjinə ghi wù wən tə way dzûmə ə Klisto, ghə lo' təm dzənji l wətəwə. Zə kə u dzanə nè, "Kə wə nə təmə dzənji do'lənə wətəwə ghi ghê ghən ghə ka bəghəm tə Zə kə" (2 Kərint 6:14-16).

Sey, wə ko'onu nè, abə wə ghi wù wən tə ka bəghəm tə Zə kə bweynə fə wə, muu muu l mɔ'ɔ zə, l sey dii nè wə təm dzənji do'o wətəwə, nè à lo' ighəə nè l kpiilə way. Zə kə ləghə way nè wə təm dzənji do'o wətəwə, tə fətlə ləghə nè wə do'o n təm dzənji l mɔ'ɔ zə ghi dzûmə tə Klisto tə lo' tə, ghənjə ghəə a mɔ'ɔ ghə. Ghê ghən ghə bəghəm way tə Zə kə, way ni do'o fə ghə a dzunju ghə. Abə wù tsəm khə kə mwam u dzunju wə ngee, tə way dzə ni do'o wù fə wə u dzunju wə bə ghə ka kam ji kuulə wi.

l way ni bwey ko', Zə kə u way so'o ni bəghəm ko', l tənkey, à lo' təm dzənji zey l lo'nə wətəwə. Jii zey wə neynə wù tii, way ni

baalə ko' tsə ghi jii zey Zè kə neynə wù tii.

N tsu' fə lo' fə, Zè kə â tûm ndow Samwe n ndaw Jese nè tə ndow tsu' waa wi u lo' wə tə alo' Dèŋ kə Izree (1 Samwe 16:1-13). Ambə Samwe ko' ndownə waa Jese wən ghə â tɔŋŋə nè à lo' Elyab, Samwe n dza nè, “À wən i teeli lo' wù wey Zè kə saynə, tə teynə n sə kə wi,” n tənkey, tə â downu, dabə, dzɔbə so'o. Zè kə n kee ghɔɔmə ndow tɛ wù tûm Kəzè wey, dza tɛ wi nè, “Kə wə nè tsu'unə wi n tənkey n ka bəghəm dzə wi.” Zèkə n danŋə dza ndow tɛ wi nè, “N tənkey, wù sɔŋtsu' laalə kə jii zey wù lo'nə tii a bii, Zè kə u kee laalənə fən, tɔŋŋə ndzo'o wù wey wə lo'nə ghii wə n fən.” Sey, jii zey wə laalənə wù tii, à may kə tɛ wɔ ni laalə fa a bii – ghəə ghey tə dzanə, ko' l wi, jii zey tə bweynə tii... Wə lo' ni bəghə ko' aghəə adzəm bo' wi nè wə laalə tsuu kə ghəə a ghən, wə kee ko'onu nè

Zè kə laalə nyiə ndow wù wey wə lo'nə ghii wə n fən.

Wù wey ghə ka kam ji kuulə wi, khə dzə way zay key kə kpiilənə ghi Zè kə. Tè wù ni do'o tsətsəghə n sə K-a-zè, à may kə nè ghə n wi ji kuulə. À wən may kə nənjə zey wù tii lo' ni kə' kpii ni do'o wù fə wə u dzunju wə. Abə ghə ka ji kuulə wi, tə way ni do'o wù fə wə u dzunju wə; tə ka kə' kpii dzə n sə K-a-zè ni do'o wù fə wə u dzunju wə. Nya wən wə lo' nè ghə n wə ji kuulə, wə khə ni dey tsuu kə ni kə' nè wə ghənjə ghəə ghey a dzəbənə n sə K-a-zè, sey, wə khə way ni ney ghəə ghə n jii tə. À wən lo' ghə l sənjə zey l ngii lo'nə tii.

Ga' nanja ndow fən zə n kow fən ə Kəzè, tə l ney danjə ndow wə (1 Kərint 10:13).

WƏ JIƏ TSUU NGEE N NƏNƏ ZEY ....

*GHƏ CHƆDLƆNƏ WƆ, NSƏ N
NƏNƏ ZEY WƏ ZOWNƏ NGO' TII
Ə?*

Nmà'lə kə Marakus 4:1-9, Yeso
â dza bə saa n ghoomə l fənkəfən
zə bo' wù usum. Wù tii â so' ndow
ni ndow zəghə təndzo', tə lo' tə n
tsə'lə tsu n lu'u kə atay, tə lo' tə n
lu'u kə taw kə, tə lo' tə n tsə'lə tsu
n lu'u kə təmgbi, tə lo' tə n tsə'lə
tsu n zub tə dzunju tə. Nə təghələ
16 nsə 17, mà'lə K-a-zè kə dza nè,
“À wən lo' ghê ghey ghə lo'nə tə

**alo' ndzo' tey tə â tso'lənə n lu'u
kə atay;à lo' ghê ghey ghə zow
tsuunə ghoomə i Kəzè zə, ghə n
zanjə bəghəm kə' kə n nəjə i tii
zə nə idu'lə; Nghee tè ghə khə
way ghanj tə, ghə n dzə kow tsu
kə fən n tɔŋɔ fə inəjə: ambə ghə
bə zey tsunə ni keeli nchod, nkee
ghê a chodlo kaabə tsənə ghə bo'
ghoomə I Kəzè, ghə n danjə zey
ndow ni fəələ unəghə."**

Tə ghoomə bo' ghê ghey ghə khə way
ghanj tə, à wey lo' ghə i tii zə ghə kow tsuu
kənə fən n tɔŋɔ fə inəjə abə ghə zownə fəobə
zə. Tə dza nè, nghee ndzo'o ghê a tii a tsəmə
zanjə bəghəm kə' kə ghoomə I Kəzè zə nə
idu'lə, abə ghə ka' tsu' ni zow ifəobə nkee
ghə ka' tsu ni chod ghə bo' ghoomə I Kəzè,
ghə n fəələ kə' n nəghə wə. Ghəə ghen n shi

tè ndəmə aghê.

Ghəə zey Yeso dzanə fa lo' nè, ghê a lo' n ndəm, ghə basə khə way ləghə zə n kow wi. Ghə maŋa nyûmə kə n wû zə bo' ghəomə I Kəzè nghee tè I dzanə nè zə I ghəŋŋənu ghə keeli muu zə itsali, ghə keeli idu'lə, Zəkə beeli gəŋŋə tə ghə, à way dzə nè ghə ndzəm khənu ləghə zə n kow Zəkə. Sey, ambə chəd n bənə, ghə n dza ghə kəm way tii. À wən lo' ghə i mow zə! Nəŋə zey chəd n bənə nkee ngo' bənə, ghəə zey wə khə ni ghəŋə, lo' ni dzûmə ghəomə I Kəzè:

(1) WƏ KHƏ NI NDZƏM NGII
LƏGHƏ ZƏKƏ

Zə kə ləghə nè wə I ndzəm ngii ləghə wi. Ləghə I lo'nu ni kə' nkee I tsu. Tè wə ndəŋə mo'lənə ghəə ghə bo' wi, zəllə ghəomə I wi, do'lə dzəŋi ghi wi nə igəŋŋə, à lo' so'o sey wə I ndəŋə ləghənə wi, n tənkey, tè wə khəələ do'o bənə ghi wù, à lo' so'o sey wə ndəŋə

ləghə kɔ'ɔ ndownə wi. Tə wə ndəŋə khəələ do'lə bənə ghi Zəkə, à lo' so'o sey wə l ndəŋə ləghənə wi. Tə wə ndəŋə zəllənə ghoomə l wi zə, wə n baa keeli may ndow wù wey tɛ lo'nə ghii wə, ndəŋə ləghə so'o wi. Abə wə ghəŋŋənə ghəə ghən, wə l lo' ni ndəŋ bəghəm naŋa wi.

Abə wə ləghənə Zəkə n ndzo'o jii zən, ghoomə l wi zə n nyi taw tsu n fən zə n jii zey abə wə shi kpiilə kə ghi ghə l ghaa zə, wə n khəə zey Zəkə ləghənə n ghə l tii zə. Sey, wə n danŋə khə ni dza bat key Zəkə teynə tii bo' ghə l tii zə.

Mà'lə K-a-zə kə dza nè nyi kə khə kəda'a ni ney bə ivə, kə khə so'o da'a kə ni ney bə imuu (Pruvəb 18:20-21), nsə nè à lo' ghəə ghey a ku' do'onə n fən zə, a ghəŋŋənə nè dzuu l ghoomə shi bə ghəə a tii ghə (Matio 12:34-35, 37). Abə wə luulə naŋa tsunə ghoomə l Kəzə zə n fən zə, ghə l ghaa zə l shiənə, wə l ko'o aghəə n jii zey Zəkə ko'onə,

ghoomə so'o n jii l mɔ'ɔ zə. Sey, ghəə a tii
ghə l bə tsəghə nuu tsu!

(2) KƏ WƏ NƏ BUU DO'LƏNƏ!

Kə wə nə buu do'lə ko'onə n nənjə zey
chod n bənə! Abə ghə ji kuulə tsunə wɔ, l dii
dzə way nè chod mə l bə way, l dii so'o way
nè vəətsəə ghə l mɔm ko' way wɔ. l maŋa
dii nè n nənjə zey ghəə a fəmmənə wɔ, nkee
chod u ghaa wə wə keelinə, Zəkə l danjənu
wɔ. l lo' tɛ l lo'nə n mǎ'lə kə Salm 23:5: ***“Tə
bayyə nanjə kəbanjə tɛ mə nè ghə a
təngəmə ghun a lo'nu...”*** abə wə tsəm lo'
kənə n lu'u key ghə a təngəmə ghə a lo'nə
tii, ghə tsəm way ni bəəbə ma'a wɔ: chod u
way ni bəə ma'a muu zə!

Zəkə ləghə way nè wə buu do'o. Wə khə
ni tɛmi taw tsu! Abə ghəə a tsəmə taw kə
ngee, kə wə nə buu do'lə ko'onə! Zəkə l ney
danja bənu wɔ, sey, kə wù lo' nə summənə
fuu zə zə. Do'o tsu kə n bəghəm l fən zey

wə khənə n kow wi, tə nə ka bwuulə ma'a ko' wə nkee ni tuu ma'a wə. Wə l taw tsəghə nə aghəe adzəm n muu n tənkey, ghəe a tii ghə l do'lə bə n tənə wə. Mà'lə kə Ayzaya 43:2 kə dza nè, abə wə nyi kə nə tədzuu, tə l kunjə nuu way wə, nè wə nyi kə nə uvələ, vələ u tii wə l fə way wə. Abə wə dzûmənə Yeso Klisto, l ghənjə ndow ghəe ghə tē wi n fən zə idzəm; abə wə tsəm khə kə chod u ghaa wə, kə wə nə buu do'lə ni dzûmə wi.

“N kee fuu kəzɔŋjə tē Zəkə, tə ghənjənə nè saa taw tsəghə aghəe adzəm n bam l Mûkəbii saa Yeso Klisto. Sey, waazə ghun a dzunju ghə, tēmi taw tsu kə na nənə tēdzəm n fwa' kə ghaa tē Mûkəbii, kə ghaa nè bəghəm nè fə kə lo' kə so'lə ghaa, nghee tē ghaa khə dzənə nè fwa' kə ghaa kə l ndow way nə kənunu

n tənkey, ghaa lo' nə kəfə kəmə' ghi Mûkəbii" (1 Kōrint 15:57-58).

"N tənkey, wù wey à jinə Zè kə wi, taw tsəghə mbi zən: à wən lo' ghəə zən i taw tsəghənə mbi, bəghəm i fèn i saa zə n taw tsəghə danḡə so'o mbi" (1 Jōn 5:4).

Wə n ko' nya nè wə tēmə zəə n bam l Mûkəbii saa Yeso Klisto, à wey lo' ghə l tii zə, ghə way ni tēm zê ko' tsə saa. Ma'a tsu wù wə ni zo'lə 1 Jōn 5:4; kə dza aghəə bo' ghəə ghey a tēmə zəənə mbi, l lo'nə bəghəm l fèn l saa zə. Abə wə muunə muu l bəghə l fèn zə, wə l lo' wù wey wə tēmə zəənə, à way dzə wù wey ghə tēmə zəənə wi. Ghə â ji wo nè wə l lo' wù wey wə tēmə zəənə, n tənkey, à lo' Kəzè kə jinə wə. Wə lo' waa Kəzè wən Zay kə wi kə jinə!

WƆ GHI ZAY KƏ ZOW KƏ.

Ni ji kuulə wù, lo' ni ji wi n Zay K-a-zè
(1 Kòrint 12:13, Jòn 3:5-8). Abə ghə ji kuulə
tsunə wɔ, Zay kə Zow kə n do'o bə zun kə
uwû kə n muu zə, sey wə khə ni zowkeeli tsu
wù wey tə lo'nə ghii wə, wə l ko'o so'o fwa'
key tə fwa'anə n muu zə.

Wə khə ni teeli zowkeeli fə key tə bənə
ni bə fuu tɛ wɔ, sey nə wə l lo' ni zəələ uwû
n muu zən wù keelinə abə tə lo'nə nə kəfə
kəmə' ghi Klisto wə keeli so'o naamə kə tii kə

(1 Kōrint 12:8-10) nsə da'a kən (Lukas 24:49, Kəfwa' 1:4-8) kə lo'nə kə kē kē n bam l wi.

ZAY KƏ ZOW KƏ LO' NDEE?

N dənə tə lo' tə n mà'lə K-a-zə, saa n ko' ghə dzanə ghəə ghə bo' Zay kə Zow kə.

- N mà'lə kə kaa n wey mə, saa ko'onu nghee tē kə fuunə da'a kə, ghəŋŋə so'o nè ghê ghə i ghəŋŋə faalə mə (Jōjis 14:6, 19).

- N mà'lə kə Kaa n fèghə mə, saa ko'onu nghee tē ndənə baanə tii n sê ghə n ji i Yeso, fwa' kə wi nsə muu i wi zə (Lukas 4:18).

- A ko'o so'onu Zay kə Zow kə n mà'lə kə Kəfwa' 2: 1-4 nghee kə fwa'anə tii n muu l ngət tə Yeso.

- Zay kə Zow kə lo' Kəzè. Tə lo' wù wən a ko'o way, à lo' so'o wi wù wən tə ghəŋŋə ndownə ghê ghə atəghə n Zè kən kə lonə nè aghê atəghə (Jōn 14:16-17, Jōn 15:26).

- Tə â lo'nu tē mbi ni ka' (Jenesis 1:2).
- À lo' wi tē dii bənə da'a K-a-zə kə. Ni dza bə n jii l nuu zə, à lo' wi tē ghəŋŋənə nē ghəə ghey Bày dzanə a ney kəbənə (Jenesis 1).
- Tə lo' Zay kən kə ghəŋŋənə nē saa l khə ləghə zə, fuu saa n da'a kə, ghəŋŋə so'o nē saa l khə mo'lə tē dzuŋu tē (2 Timti 1:7).
- Tə lo' Zay kən kə ghəŋŋənə nē saa l muu nē saa tsəŋə way (2 Kərint 3:17).

FƏ KEY ZAY KƏ ZOW KƏ WAY GHII KƏ?

I dzəbə nē wə keeli tsu so'o nē Zay kə Zow kə way dzə da'a kə lo' kə, kəkəŋŋə, mmbvə nkee kəfəŋghee l bu' lo' kə nē ghəə ghey a tɔɔ do'onə n mə'lə K-a-zə dii bə wi tē alo' fə u wən. Tə way dzə 'lii tē tēghɔɔmə,'ŋghee l lo' kə nē kə ghəŋŋə nē wù ghɔɔmə.

Tə way dzə 'kəda', 'à kee ney bə wi da'a K-a-zə kə n kow saa. Tə way dzə Zay key kə ghəŋŋə nè wə l muu nə itsəŋ (Roma 8:15), à fət lo' Zay key kə ghəŋŋə nè wə i muu nè wə tsəŋə way (2 Kərint 3:17).

ZUŋ KEY WƏ KHƏ NI KHƏ ZAY KƏ ZOW KƏ

- Zay kə Zow kə fuu saa n da'a kən kə nuu bənə n wə Zə kə (Fwa' Ngəd tə Yeso 1:8). Ghəə zən ghə tənŋə nè à lo', "Kəda'a" nuu bə n ghəomə l Grik zən ghə tənŋə nè à lo' 'dunamis' l diinə, 'jli zey wù lo' lo' ni zanŋə mbat ghəŋə nè ghəə ghə l kweyyə kaabə tsə.' À lo' n nənŋə zey Zay kə Zow kə bənə ni bə muu n kow saa, kə n fuu saa n da'a kə ni kweyyə aghəə n muu i saa nsə n muu i ghə a lo' ghə.

- Tə fuu saa n da'a kə ni na'lə tùm l

dzunju zə nə saa tsənə way (Matyo 28: 18-20, Malakus 16:15-18).

- Tə keyyə saa, dii so'o saa n jii (Jon 16:13, Roma 8:14).

- Tə ghənjə nə saa l muu nə saa khə way chod u lo' wə (Jon 14:18, Acts 9:31).

- Tə dza bə ghəə ghey saa khə ni ghənjə dii so'o saa n ghəə ghə (Jon 14:26, 1 Kōrint 2:11-12).

- Tə bwey dzənji ghi saa, lo' so'o wù wey saa fwa'anə bo' wi n muu i saa tsu'u n dzəm (Jon 14:16).

- À tēmi tiilə wi ghi zay kə saa kə nə saa lo' waa a Kəzə sey nə saa lo' ni keeli so'o kûm i wi zən tə khənə abə saa lo'nə nə kəfə kəmo' ghi Yeso Klisto (Roma 8:16; Efesus 3:6).

- Tə zəghə ma'a saa nə saa l lo' ni ndow n səə Zə kə n nənə saa nə iləghə (Roma 8:15, 2 Kōrint 3:17; 2 Timoti 1:7).

WƏ LO' NI DO'O DZƏŃI GHI ZAY KƏ ZOW KƏ

N ma'lə kə Jɔn 14:17, Yeso dza nè,

**“Wù wən n dzanə lo' Zay kə Zow
kə. A lo' wi tə i bə chiə diinə isəŋə
kùm Kəzè. Ghê a mbi a way dze
ni kpiney wi, n tənkey, ghə khə
way wi, ghə ko'o keeli so'o way
wi. Abə ghaa, ghaa khənu wi, n
tənkey, tə lo' ghi ghaa, tə i muulə
so'o n fən tə ghaa.”**

Ni do'o dzəŋi ghi Zay kə Zow kə, lo' ni ko'
keeli tsu nè tə lo' dzəŋi ghi wə, wə bəghəm
ko' so'o nè tə fwa'a n kow wə. Wə sey khə
ni ndəŋ do'o ghi wi, zêə dzəŋi so'o ghi wi
tə wə ni keeli wi tə à lo' wù fê wə. Wə lo' ni
do'o dzəŋi sag hi wi abə wə ndəŋə kuu nyə
ndownə nəŋə zə ni ɠɔŋɠə, zo'lə mà'lə K-a-zè,
nəŋə so'o laŋ wey Zay kə Zow kə ləghənə
nè wə l nəŋə.

Abə wə lo' nə ghə n wə ji kuulə, I sey dii nə ghə n fuu wə n muu n Kəzə mə n Zay K-a-zə. Ni ney mmuu n Kəzə, à lo' ni fùu may nyi tsu wù nə mmuu. Ni ney tsu, wə lo' ni fùu may nyi tsu bələ kən ghə faalənə nə fəndangan n bu' kə mmuu n jii zey mmuu n tsəd may tsunə bəllə kə tii kə. À wən lo' ghəə zy i shiənə abə ghə ji kuulə tsunə wə – ghə fùu may nyiə tsuu wə tē à lo' bələ key n Zay kə Zow kə.

Wə kee khənu nə, à lo' ighəo imə' tē mmuu mə ni tsəd may bə bələ key, à lo' so'o ghə i nuu zə tē wù ni luulə tsu kəbələ nə mmuu, tē fuu may nyi tsu so'o bələ kə tii kə nə mmuu. Tē wù ni luulə bələ kə tii kə nə mmuu, bə' kə khə ni teeli lo' tē mmuu n tii mə ni tsəghə nyi tii. Ni dza tsu n jii i nuu zə, fə key ghə faalənə bələ kə tii kə tii, teeli khə ni khə jii zey mmuu n lo' ni tsəghə nyi tii. N jii i mə'ə zə, abə ghə ji kuulə tsunə wə, wə khə ni teeli keeli Zay kə Zow kə n kow wə, kə luu

tsəghə kp̄ii tsu so'o n kow wə.

Zə a lo' so'o nè, tē Zay kə Zow kə ni luu tsəghə kp̄ii n kow wə, à way dzə ghəə zey l neynə bənə kə nə inəŋə imɔ' n muu zə idzəm. À fəd lo' ghəə zey i neynə bənə kə n kow wə nə ntsu'u n dzəm (Efesus 5:18). Ghə l tii l ney kəbənə n kow wə abə wə tɔ' bəghəm kɔ' dzənə n fəŋ zə nè tē lo' n kow wə, bəghəm so'o nəŋə tədzəm nè tē fwa'a n muu zə. Zay kə Zow kə lo' ni luu n kow wə nəŋə tədzəm abə wə nyimmənə n j̄ii zey muu dzəŋinə tii ghi wi, n j̄ii zey wə fuunə kɔ'lə mə a tii tē wi, n j̄ii zey wə gɔŋŋənə tii, n j̄ii zey wə zo'lənə ghɔɔmə l Kəzè zə a tii nsə abə wə tɔ'ɔ nanŋə kɔ'ɔ bənə laŋ u wi wə udzəm nsə ghəə ghey tē dza bənə tē wə. Abə wə ghəŋŋənə sey, Zay K-a-zè kə n lo' ni dii wə n j̄ii.

NI GHOCOMƏ N LII TƏ TƏGHOCOMƏ

Nghee tən mə bu' dza dzənə, Zay kə Zow kə ghəŋŋə waa a Kəzə, ghə n lo' ni ghocomə n ghocomə tən na'a tən nuu tən nə a way dzə ghocomə zə ina' l wi. Tsəə imə' n tsəə tey Mûkəbii dza nə dzûmə tən Klisto tən l keelinu lo' nə ghə l lo' ni ghocomə lli tən təghocomə tən fəghə tən (Malakus 16:17).

À wən lo' zay kən nsə səghə wən u nuu bənə idən, u ghəŋŋənə nə dzûmə tən Klisto tən i teyyə ghocomə ndow tən Zə kə n zay u ghə, à lo' so'o Zay kə Zow kə kə ghəŋŋənə nə wə l lo' ni ghocomə n lli tən təghocomə tən a lo' kənaamə.

Ni ghocomə n lli tən ghocomə tən na'a tən nuu tən nə a way ghocomə zə ina' zə n nənŋə tən lo' tən lo', 'Lo' ni gənŋə n da'a kə Zay kə Zow kə.' Abə saa ghocomənə n ghocomə tən na'a tən nuu tən, saa teyyə ghocomə ndow tən Zə kə (1 Kərint 14:4) Zə kə n ghənŋə so'o nə zay kə

saa kə taw kɔ'ɔ bə (Jud 1:20). Zay kə saa kə n baa tɔ' keeli may tsu kəda'a, do'o bə so'o kə fəghə kə (Ayzaya 40:31).

N nənə zey Zay kə Zow kə danjə nyi bənə n kow wə, wə n lo' ni ghoomə n lii tə təghoomə n nənə zey wə ləghənə ni ghoomə tii. Kə ghoomə dzə way nè kə tsəghə n kow wə, kə fədlə fuu bə wə n da'a kə nè wə l lo' ni ghoomə n lii tə təghoomə. Sey, wə lo' ni ndow n sə kə ni ghoomə tɛ Mûkəbii n lii tə təghoomə n nənə zey wə ləghənə ni ghoomə tɛ wi.

Abə wə ka' tsunə ni ghoomə n lii tə təghoomə, zə n baa tɔ'ɔ kpuu dzəbə n dzuu zə abə wə ghoomə zeelinə. l lo' kə tɛ alo' waa wey tɛ ku'lə ka' tsunə ni ghoomə. Tɛ tɛ ndənə dəmə kɔ'ɔ ndownə ni ghoomə, à lo' so'o sey tɛ ndənə ghoomə dzəbə so'o bənə. À lo' so'o ghə i mɔ'ɔ zə ni ghoomə n lii tə təghoomə. À lo'nu ghoomə i fəghə zə, nghee i lo' kə nè wə â khə way ni zo'lə ghoomə i tii zə, wə n ndən

keeli kɔ' bə ni ghɔɔmə ghɔɔmə i tii zə tɛ wə
ndownə n sə kə ni ghɔɔmə.

I lo' so'o nə, tɛ wə ghɔɔmə zeelinə n lii tɛ
təghɔɔmə, zə I ghənə nə wə I nyiimə n Zay
kə Zow kə, I ghənə nə wə keeli naamə u lo'
wə, Zay K-a-zə kə I lo' so'o ni fwa' n kow wɔ.

À LO' NÈ WƏ KHƏ NI TEELI NDOW N NDAW KƏZƏ Ə?

N mà'lə kə Matio 16:18, Yeso â ghoomə bo' ndaw Kəzə ə wi, i lo'nə wû u wi wə fa aghəlitse, tə n dza nə tə i bəghə kə'ɔ ndaw tii nə fu'u n təmbaa mə avəətsəə n nə khə way da'a kə lo' kə n ndaw tii.

“Klisto lo' tə a lo' uwû umɔ' u khənə ndəmə uzuŋ. Wû u tii u nam lo' kə uwû umɔ' abə u tsəm khə kənə ndəmə uzuŋ. N jii i mɔ'ɔ zə, saa adzəm, abə wə lo' kə wû

**Juu nkee wù wən tə way wù Juu,
wə lo' kəkɔd nkee wù ngəŋ, a
lo' kə Zay kə Zow kə mɔ'ɔ kə, kə
fuunə ghaa n mmuu n Kəzə mə ni
ghəŋə nè saa do'o nə kəfə kəmɔ'.
Ghəə zey i lo'nə, lo' nè saa dzəŋi
khə kə Zay kə Zow kə kəmɔ'.
Isəŋə lo' nè, wû u wù u khə way
zun kə kəmɔ', u fəd khə uzun n
ndəm.” (1 Kɔrint 12:12-14).**

Saa lo' uwû, Klisto u lo'nə tow kə. Dzûmə
tə Klisto tədzəm təŋŋə ghê ghey ghə lo' nè
ghə n ghə ji kuulə lo' zun u wû u wi, lo' so'o
zun u wû wə awaazə (1 Kɔrint 12:27). Nghee
i lo' nè zun kə uwû kəmɔ' n wû u wù sɔŋtsu'
way ni fwa' n nəŋə ghii kə, à lo' so'o ighələ
zun u wû wey u ghəŋŋənə wû u Klisto wə
u way ni tɔ' fwa' n nəŋə ghii wə. I lo' sey n
təŋkey Zə kə â fuu kənammə tə ghê ghə n
nəŋ n nəŋ, təŋɔ so'o aghê n nəŋ n nəŋ n ndaw
Kəzə, sey nè, aghê adzəm n ndaw Kəzə

lo' ni taa dan n baa ghə (1 Kōrint 12:18-24; Efesus 4:11-12).

Sey, abə wə ndownə n ndaw Kəzə wə sey ghəŋŋə ghəə zey Zə kə ləghənə, zə a ghəŋŋə so'o nè saa l lo' ni gaamə ghê a lo' ghə, saa təm tawwə so'o ghə n naamə wey Zə kə fuunə tē saa tē alo' ni dii nfaalə, ni banŋə ghê ghə, ni dza ghəə ghey a nuu bənə n wə Zə kə nsə ndəmə ghəə a lo' ghə. Abə wə ndownə n ndaw Kəzə, wə n lo' ni tō' zow keeli ghoomə l Kəzə zey ghə diinə, wə n zow nghee tē ghê a tiilə dzanə jii zey Zə kə fwa'nə tii n kow ghə, wə n lo' ni ko' so'o nfaalə. Ni dzəŋi gōŋŋə, dzəŋi ngoomə so'o Kəzə ghəŋŋə nè Zay kə Zow kə dzəŋi buulə tsəghə ndow aghê, fuu ndow kə tē kay wù fu tii n ndaw Kəzə fə key kə kpiinə tē wi (Hibru 10:25; Kəfwa' 1:14; Salm 133:1-2).

l ngii tawnu ni fwa' n ghoomə l Kəzə abə wə ndow way n ndaw Kəzə zey Zay kə Zow kə ndzəm lo'nə. l lo' nè, abə wə ndownə n

ndaw Kəzè zey Zay kə Zow kə lo'nə fuu, I ghəŋŋə wə nè wə kəŋ keeli shi kə' aghəə n ndəm bo' ndaw Kəzè I tii zə nsə ghê ghey ghə ndownə fuu tii. Wə n lo' so'o ni bəghə zay kə (baa baa fəŋ zə) nè I beyyə tsu. Sey wə I lo' ni bwey n ghoomə I Kəzè I tii zə nè wə khə way chod u lo' wə, wə lo' so'o ni mæə bə tam wə.

Tə a lo' dzûmə ə Klisto, wə khə ni teeli ndow n ndaw Kəzè zey I ku'lə lo'nə n səə wə, ndaw Kəzè zey wə lo' ni tɔŋɔ nè a lo' ndaw zə, wə I ndzəmə ghəŋŋə so'o ghəə ghey ghə ghəŋŋənə fuu tii n ndaw Kəzè I tii zə. Nè à way sey, wə I ghəŋə nè Zè kə I way ni buulə wə n ndəmə buulə zey tə khənə ni buulə wə tii, wə ghəŋŋə so'o ghəə ghey a way ghəə ghey ghoomə I Kəzè I dzanə.

Nya wən wə lo' nè ghə n wə ji kuulə, wə khə ni ndzəmə ghəŋŋə ndow ghəə ghey a ndzəmə fiilənə wə, kə wə nə do'lə so'onə nè wə ndow way ndaw Kəzè zey ghê a Kəzè a dzəŋjine tii (Hibru 10:25) – Ndow n ndaw Kəzè!

NI NYIM KƆ' BƏ

Mà'lə K-a-zè kə dza tè saa nè, ***“Ndəmi tsu wû wə ni do’o tə a lo’ wù kəfwa’ wən Zè kə bəghəm nanənə, ndzo’o wù kəfwa’ wey tə dədlə way n tow kə, wù kəfwa’ wey tə lo’ so’onə ni tɔ’ tiilə dza tûm zən i lo’nə isəŋə”*** (2 Timoti 2:15). I dzɔbə nè wə tɔŋɔ kɔ’ mà'lə wən ghey tɔɔnə sey nè bəghəm I fəŋ zə zè I nyimmə. Mà'lə u tii u khə dii zən nsə ghəə ghən Zè kə chi dii bənə nè a n tɔ’ bayyə ni tə wɔŋ ghee tè wə lo’ ni məə bə tam wə n ghəə ghey adzəm wə ghəŋŋənə n muu zə, wə I ghəŋə so’o nè bəghəm I fəŋ zə I nyim sey nè wə I bɔɔmə lo’ wù wey mà'lə u tii u dzanə.

Zuu kɔ’ mà'lə u tii wə. Wə zo'lə mà'lə u tii wə. Wə ghəŋə nè ghɔɔmə I Kəzè zə I fwa’a n kow wɔ, wə I kɔ’ ghee tè muu zə zè I kweyyə do’o dzɔb bənə!

Abə wə ləghə ni ndəŋ keeli aghəə bo' ghəə a na'lə a
tûm i dzuŋu zən nsə mə'lə wən fəŋgili Kris Oyakilome
təonə, wə lo' ni ndow n:

United Kingdom:

Believers' LoveWorld
Unit C2, Thames View
Business Centre
Barlow Way, Rainham
Essex, RM13 8BT
Tel: +44(0)170 855 6604

South Africa:

303 Pretoria Avenue
Cnr. Harley and Bram Fischer,
Randburg, Gauteng, South Africa.
Tel: +27-11-326 0971,
+27-11-326 0972

Nigeria:

Christ Embassy
Plot 97, Durumi District,
Abuja, Nigeria.

LoveWorld Conference Center
Kudirat Abiola Way, Oregun
P.O. Box 13563 Ikeja, Lagos.
Tel: +234-808 586 5700,
+234-817 198 7339
+234-802 478 9892-3

nkee email: pastorchris@christembassy.org

N bu'u bə kəwəw nə abə wə təonə, wə tət tsu so'o jii zey
mə'lə kən gaamənə wə tii.

Chəd u lo' u way dzə abə wə tət tûm bə so'onə ghəə
ghey wə ləghə nə a gəŋgə tsu tii.

